

Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport
Baggerspeciebergingslocatie Ketelmeergebied
fase 2

18 maart 1994

295-186

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

advies

Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport Baggerspeciebergingslocatie
Ketelmeergebied fase 2 / [Commissie voor de milieu-effectrapportage].

- Utrecht : Commissie voor de milieu-effectrapportage

ISBN 90-5237-671-9

Trefw.: milieu-effectrapportage; Ketelmeer / baggerspecie ; opslag ; Ketelmeer.

commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan Gedeputeerde Staten van de provincie
Flevoland
Postbus 55
8200 AB LELYSTAD

uw kenmerk
MPV/94.000535

uw brief
d.d. 19 januari 1994

ons kenmerk
U226-94/C1/eb/295-185

onderwerp
Toetsingsadvies over het milieu-
effectrapport Baggerspeciebergings-
locatie Ketelmeergebied fase 2

doorkiesnr.
030 - 347 666

Utrecht,
18 maart 1994

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over het milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de oprichting van een baggerspeciebergingsdepot in het Ketelmeergebied.

Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

In dit advies heeft de commissie veel aandacht besteed aan de wijze waarop het voornemen strookt met het recent bekendgemaakte beleidsstandpunt verwijdering baggerspecie¹. De Commissie beseft dat, gezien het feit dat het beleidsstandpunt gelijktijdig met het MER is opgesteld, het voor de initiatiefnemer niet altijd mogelijk is geweest om de in dit standpunt gehanteerde uitgangspunten bij de ontwikkeling en uitwerking van zijn voornemen te betrekken. Wel is de Commissie van mening dat voor een aantal aspecten betere aansluiting bij het beleidsstandpunt mogelijk is dan waar nu in het voorkeursalternatief voor wordt gekozen. In dit advies geeft de Commissie, mede gezien de voorbeeldfunctie die naar haar mening uitgaat van dit project, aan op welke punten in de besluitvorming alsnog kan worden aangesloten bij het beleidsstandpunt.

De Commissie heeft getracht om met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij verneemt graag hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

Hoogachtend,

ir. P. van Duursen
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Baggerspeciebergingslocatie
Ketelmeergebied fase 2

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 1993 – 1994, 23450, nr. 1.

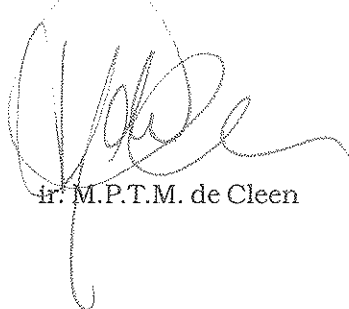
Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport
Baggerspeciebergingslocatie Ketelmeergebied
fase 2

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieu-effectrapport over
baggerspeciebergingslocatie Ketelmeergebied fase 2,

uitgebracht aan het coördinerend bevoegd gezag, Gedeputeerde Staten van de provincie
Flevoland door de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

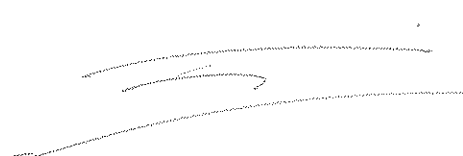
de werkgroep m.e.r. Baggerspeciebergingslocatie Ketelmeergebied fase 2

de secretaris

ir. M.P.T.M. de Cleen

de voorzitter

ir. P. van Duursen

Utrecht, 18 maart 1994

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. Inleiding	1
2. Algemeen oordeel over het MER	3
2.1 Eindoordeel	3
2.2 Overwegingen in relatie tot het beleidsstandpunt verwijdering baggerspecie	3
3. Toetsing op onderdelen	8

Bijlagen

1. brief van het bevoegd gezag d.d. 19 januari 1994 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. openbare kennisgeving in Staatscourant nr. 13 d.d. 19 januari 1994
3. projectgegevens
4. lijst van inspraakreacties en adviezen

1.

INLEIDING

In mei 1990 heeft Rijkswaterstaat Directie Flevoland in een startnotitie aangegeven een bergingsdepot in het Ketelmeergebied te willen oprichten voor de berging van baggerspecie die vrijkomt bij de sanering van het Ketelmeer, het op diepte houden van de vaargeul in het Ketelmeer en elders uit de regio. Bij de start van deze procedure van milieu-effectrapportage (m.e.r.) was nog niet duidelijk op welke wijze de sanering vormgegeven zou worden en bestond dan ook nog geen inzicht in de vrijkomende hoeveelheden baggerspecie. Ook was nog geen beslissing genomen over de locatie waar het depot zou moeten komen. De m.e.r.-procedure zou worden gebruikt om tot een overwogen locatiekeuze te komen. Dit naast de verplichte behandeling met m.e.r. van de inrichting van het depot waarvoor in ieder geval een vergunning moest worden aangevraagd in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) (destijds Afvalstoffenwet) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. Afhankelijk van de diepte van het depot, de locatie en omvang van het depot en de kwaliteit van de baggerspecie zouden ook de verlening van de Ontgrondingenvergunning, het verlenen van een vergunning in het kader van de Concessiewet 1904 en een ontheffing in het kader van de Wet chemische afvalstoffen tot de m.e.r.-plichtige besluiten behoren. De provincie Flevoland treedt op als coördinerend bevoegd gezag.

In haar richtlijnenadvies heeft de Commissie voor de m.e.r. voorgesteld om, mede gezien de bestaande onzekerheden, een getrapte m.e.r.-procedure in te stellen. In fase 1 zou voor een depot met een capaciteit van 2, 5 en 19 miljoen m³, afhankelijk van de saneringsbeslissing, een inperking moeten worden gemaakt van het aantal potentiële locaties. De geselecteerde alternatieven zouden vervolgens verder uitgewerkt moeten worden om te komen tot de keuze van de uiteindelijke vormgeving en inrichting van het depot, fase 2. Tegen deze tijd zou ook meer duidelijkheid bestaan over de omvang van de sanering en daarmee over de gewenste depotomvang.

Eveneens in 1990 is gestart met een m.e.r. voor het komen tot een Beleidsstandpunt verwijdering van baggerspecie (Milieu-effectrapport Berging Bagger-specie). De resultaten van deze landelijke m.e.r. zouden voor zover mogelijk moeten worden meegenomen in de m.e.r. voor het Ketelmeergebied.

Omdat bij het opstellen van het advies voor richtlijnen nog niet duidelijk was wanneer de saneringsbeslissing zou worden genomen, noch wanneer de resultaten van de landelijke m.e.r. zouden zijn afgerond, is door de Commissie toentertijd een fase 0 geïntroduceerd. Deze fase 0 behelsde het beleidskader en overvleugelde de totale procedure.

Het milieu-effectrapport (MER) deel 1 is afgerond in april 1992. De Commissie heeft over dit MER een tussentijds toetsingsadvies uitgebracht. Dit advies te zamen met onderhavig advies is het toetsingsadvies over het MER (deel 1 en deel 2). In het tussentijds advies geeft de Commissie aan dat het MER goede informatie levert voor de besluitvorming. De inperking van de beschouwde alternatieven tot één alternatief vond zij te vergaand en verzocht om voorafgaand aan de verdere uitwerking de Lpb-variant nader te beschouwen. In deze beschouwing zou met name de invloed van IBC-criteria en de kwaliteit van het vrijkomende zand meegenomen moeten worden. Verder bevatte het advies een aantal aanbevelingen voor de verdere uitwerking.

Per brief van 19 januari 1994 is de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) door het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Flevoland in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over het MER (zie bijlage 1). Het MER is vanaf 20 januari 1994 ter inzage gelegd, te zamen met de vergunning-aanvragen (zie bijlage 2).

Het voorliggende advies is opgesteld door de Commissie voor de m.e.r. De samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens zijn opgenomen in bijlage 3.

Dit advies betreft:

- toetsing aan de regels voor de inhoud van een MER, zoals gesteld in artikel 7.10 van de Wm;
- toetsing aan de vastgestelde richtlijnen;
- signaleren van eventuele onjuistheden in het MER (Wm, artikel 7.23, tweede lid).

Bij de opstelling van het advies heeft de Commissie de ingediende inspraakreacties in beschouwing genomen (zie bijlage 4).

2. ALGEMEEN OORDEEL OVER HET MER

2.1 Eindeoordeel

In zowel het MER deel 1 als in het MER deel 2 is op zorgvuldige wijze tot een afweging gekomen van de mogelijke alternatieven voor een baggerspeciebergingslocatie in het Ketelmeergebied. Zowel aan technisch inhoudelijke aspecten als aan beleidsmatige aspecten wordt ruim aandacht besteed. Opmerkingen naar aanleiding van het MER deel 1 worden in het MER deel 2 uitgebreid behandeld. Alleen op de vragen naar de hergebruiksmogelijkheden voor vrijkomend zand wordt niet ingegaan.

De Commissie meent dat op grond van de informatie uit het MER deel 1 en 2 een weloverwogen besluit kan worden genomen. Zij gaat er daarbij vanuit dat bij de besluitvorming rekening wordt gehouden met de overwegingen die verderop in dit advies worden aangegeven.

De opstelling van dit MER heeft min of meer parallel plaatsgevonden met het opstellen van de landelijke m.e.r. De landelijke m.e.r. heeft uiteindelijk geleid tot de opstelling van een beleidsstandpunt "verwijdering baggerspecie"¹). In de richtlijnen is gevraagd de ontwikkelingen in het beleid tijdens de gehele m.e.r.-procedure te blijven volgen. Dit is gedaan en in hoofdstuk 9 van het MER deel 2 vindt dan ook een toetsing plaats van het voorkeursalternatief aan de richtlijnen uit dit beleidsstandpunt. Uit deze toetsing komt naar voren dat het voorkeursalternatief niet op alle punten strookt met dit beleidsstandpunt. Fricitie met het beleidsstandpunt wordt geconstateerd voor de aspecten verwerking en isolatie. De Commissie draagt verderop in de tekst enkele argumenten aan om deze aspecten in de besluitvorming nog eens nader te beschouwen.

2.2 Overwegingen in relatie tot het beleidsstandpunt verwijdering baggerspecie

Verwerking en stortcapaciteit

In het beleidsstandpunt wordt met betrekking tot het verwijderingsbeleid opgemerkt dat ernaar wordt gestreefd om tot het jaar 2000 20% van de klasse 2, 3 en 4 specie te verwerken, en het aandeel van verwerken na 2000 te laten toenemen. Verder wordt opgemerkt dat de doelstelling ten aanzien van het verwerken een algemene beleidsdoelstelling is die een inspanningsverplichting inhoudt voor de betrokken overheden.

In het MER wordt nauwelijks aandacht besteed aan fractiescheidings- en reinigingstechnieken. Alleen op pagina 17 wordt opgemerkt dat Ketelmeerslib hiervoor ongeschikt is en volumereductie alleen voor slib van elders tot de mogelijkheden kan behoren.

Na de eerste fase van de m.e.r. werd er vanuitgegaan dat 13 à 15 miljoen m³ specie geborgen zou moeten worden. In het MER deel 2 wordt uitgegaan van 20 miljoen m³. In de vergunningaanvragen wordt verzocht om vergunning voor een depot met een capaciteit van 23 miljoen m³. De Commissie constateert een con-

1 Tweede Kamer, vergaderjaar 1993 - 1994, 23450, nr. 1.

servatieve houding bij de berekening van het benodigde depotvolume. Zo zijn de nieuwste resultaten uit de consolidatieproeven niet verrekend. Uit een meer adequate HYDCON-proef is namelijk naar voren gekomen dat de consolidatiefactor beduidend kleiner is dan welke in eerste instantie was bepaald. De theoretische depotinhoud is in dit geval 25% (4 miljoen m³) kleiner (Zie werkstap 2, pagina 5.4-5.5, werkstap 4 pagina 2.9).

De aanwezigheid van te ruime stortcapaciteit vermindert de noodzaak tot verwerking van specie, hetgeen niet strookt met het landelijk beleid.^{2]}.

De Commissie beveelt het bevoegd gezag aan om de beleidsdoelstelling ten aanzien van het verwerken van specie, en daarmee reductie van de hoeveelheid te storten specie, in overweging te nemen bij de beslissing over de uiteindelijke omvang van het depot.

Locatie

Met betrekking tot de locatiekeuze wordt in het beleidsstandpunt onder het kopje "Ruimtelijke criteria voor stortplaatsen" aangegeven dat naast het koersenbeleid uit de Vierde nota ruimtelijke ordening extra en het Structuurschema Groene Ruimte rekening moet worden gehouden met de aspecten:

- beperking van direct en indirect ruimtebeslag;
- beperking van transport door de baggerspeciéstortplaats zo dicht mogelijk bij de bron te situeren;
- goede ligging ten opzichte van (hoofd)vaarwegen;
- het ontzien van gebieden met kwetsbare functies.

De locatie in het Ketelmeer voldoet grotendeels aan deze aspecten. Het depot ligt voor het grootste deel onder water en het bergingsoppervlak wordt beperkt door in de diepte te gaan. De locatie ligt bij de bron (sanerings specie Ketelmeer) en ligt tevens goed ten opzichte van vaarwegen. Het gebied kent kwetsbare functies, maar door maatregelen kan hiermee rekening worden gehouden.

In deel 2 van het beleidsstandpunt, de richtlijnen voor baggerspeciéstortplaatsen, wordt aangegeven dat de uiteindelijke beoordeling van de noodzakelijke maatregelen om milieu-effecten ten gevolge van emissies uit een baggerspeciéstortplaats tegen te gaan plaats dient te vinden op basis van de volgende drie uitgangspunten in onderlinge samenhang:

- 1 emissie uit de stortplaats minimaliseren door het treffen van IBC-maatregelen;
- 2 inherente veiligheid van de stortplaats om te garanderen dat ook op lange termijn zo goed mogelijk gewaarborgd is dat de emissie uit de stortplaats minimaal is;
- 3 de gevolgen van de restemissie minimaliseren door locatiekeuze waarbij het gebied van beïnvloeding minimaal is.

2 Zie ook inspraakreactie nr. 1, bijlage 4.

Naast punt drie heeft ook punt twee betrekking op de locatiekeuze. In het beleidsstandpunt wordt hierover opgemerkt dat de voorkeur uitgaat naar een locatie:

- waar een aaneengesloten slecht doorlatende laag van voldoende dikte (bij voorkeur enkele meters dik) aanwezig is direct onder de baggerspeciéstortplaats;
- waar het eerste watervoerende pakket een geringe stroomsnelheid en geringe dikte heeft;
- waar het verticaal stijghoogteverschil van nature klein is.

De voorkeurslocatie uit het MER, net zoals de andere locaties in het beschouwde gebied, wordt gekenmerkt door het ontbreken van een slecht doorlatende laag direct onder het baggerspecièdepot en een eerste watervoerend pakket van één- à tweehonderd meter dik. Door de ligging van het Ketelmeer tussen twee polders is er op de voorkeurslocatie eveneens sprake van een verticaal stijghoogteverschil van ongeveer 5 meter. Op grond hiervan zou geconcludeerd moeten worden dat het Ketelmeergebied en met name een locatie in het Ketelmeer, voor wat betreft milieuhygiënische aspecten minder geschikt is voor de oprichting van een baggerspecièdepot³). De eerder genoemde ruimtelijke aspecten en de in het MER beschreven landschappelijke aspecten en hinderaspecten rechtvaardigen daarentegen juist de keuze van een baggerspecièdepot in het Ketelmeergebied.

Reductie van emissies vanuit het depot

Indien wordt gekeken op inrichtingsniveau, dient het voorkeursalternatief te worden getoetst aan punt 1 en 3. Voor wat betreft het minimaliseren van de emissie door het treffen van IBC-criteria is in het MER met name het criterium isolatie nader beschouwd. De invulling van de criteria Beheersing en Controle vraagt grote aandacht bij de vergunningverlening.

In het beleidsstandpunt wordt een stapsgewijze benadering aangegeven voor het aspect isolatie:

- 1 Toetsing van de kwaliteit van het uittredend poriewater aan de streefwaarden grondwater. Indien de streefwaarde wordt overschreden:
- 2 Toetsing van de emissie uit de baggerspeciéstortplaats aan de toelaatbare flux. Indien het met isolatie niet mogelijk is om aan de fluxbeperking te voldoen dient:
- 3 Conform het ALARA-beginsel⁴] de emissie zo goed mogelijk te worden gereduceerd, zowel in de consolidatiefase als daarna.
 - ontwerpeis voor het tegengaan van advectief transport na de consolidatiefase: reductie tot 2 mm advectief transport per jaar;
 - diffusief transport, zo mogelijk, beperken.

3 Zie ook inspraakreactie nr. 5, bijlage 4.

4 As Low As Reasonably Achievable; de uitvoerder van een activiteit heeft de plicht ervoor zorg te dragen dat de milieubelasting van deze activiteit zo laag is als redelijkerwijze mogelijk (NMP).

Voor wat betreft het toelaatbaar beïnvloed gebied wordt aangegeven dat moet worden uitgegaan van een gebied met de inhoud ter grootte van het depot. Na een periode van 10.000 jaar mogen binnen dit gebied de streefwaarden grondwater worden overschreden, daarbuiten niet.

Het in het MER aangewezen voorkeursalternatief voldoet voor de maatgevende verontreinigende parameter dichloorbenzeen (DCB) niet aan de punten 1, 2 en 3 voor wat betreft het aspect isolatie⁵). Ook is het gebied dat na 10.000 jaar ontoelaatbaar wordt beïnvloed, groter dan de inhoud van het depot. In het MER worden wel alternatieven behandeld die beter aan deze aspecten voldoen (de landlocatie en de verschoven eilandlocatie). Verder kan de emissie worden gereduceerd door het toepassen van een isolerende laag. Ook horizontale compartimentering kan bijdragen aan een reductie van de emissies.

In het MER wordt de voorkeur uitgesproken voor een diepe variant zonder isolatie boven een ondiepe variant met isolatie, omdat in het eerste geval het contactoppervlak zoveel mogelijk wordt verkleind en daardoor de beïnvloeding van de omgeving zoveel mogelijk wordt ingeperkt. In het geval dat geen isolatie op grote diepte kan worden gerealiseerd onderschrijft de Commissie deze redenering. Met name het aspect inherente veiligheid speelt hier volgens haar een grote rol. In de loop van de tijd kunnen voorzieningen falen. De winst die wordt geboekt door het verkleinen van het contactoppervlak is echter blijvend.

De Commissie is van mening dat het aspect horizontale compartimentering bij de vergunningverlening verdere invulling verdient. Door een afgewogen acceptatiebeleid kan hieraan invulling worden gegeven. Inzicht in de speciesamenstelling en een goede afstemming met het saneringsprogramma is hierbij geboden.

Met name de verspreiding van matig mobiele organische verontreinigingen (waaronder DCB) is kritisch. Het is niet onmogelijk dat deze stoffen in de loop van de tijd zullen afbreken, zoals ook in het MER wordt opgemerkt. Deze kennisleemte zou onderwerp moeten zijn van nader algemeen onderzoek.

De gevoeligheid van de omvang en concentraties van de verontreinigingspluim, voor met name de dispersiecoëfficiënt, is een punt dat in leemten in kennis had kunnen worden opgenomen. De emissie uit het depot wordt door diffusie en dispersie (in stand houden concentratiegradiënt) bepaald en is derhalve onafhankelijk van de locatie.

5 Zie ook wat hierover wordt opgemerkt in inspraakreactie nr. 5, bijlage 4.

Consolidatie

Voor de bepaling van de emissies vanuit het depot naar het grondwater wordt gerekend met dermate lange tijdperiodes, dat de emissie die optreedt tijdens de consolidatiefase uit het oog dreigt te raken⁶. De emissie die tot die tijd optreedt kan echter aanmerkelijk zijn⁷. Tijdens deze relatief kortdurende periode (toch gauw 200 jaar) neemt de waterflux af van 180 mm/jaar tot 0, het moment waarop de geohydrologische isolatie wordt ingesteld. Tot die tijd is sprake van een ongeïsoleerd depot (zowel verspreiding als gevolg van advectief als van diffusief transport is mogelijk). Uit het MER wordt niet duidelijk wanneer deze isolatietechniek in werking wordt gesteld. In het beleidsstandpunt wordt echter juist voor de korte termijn de toepassing van IBC-maatregelen voorgeschreven.

Het aanbrengen van zowel advectief als diffusief transport remmende isolatielagen zal de emissie uit het depot aanzienlijk naar beneden brengen, hoewel uit het MER blijkt dat dan nog steeds niet aan de isolatierichtlijnen uit het beleidsstandpunt is voldaan.

-
- 6 De directeur LNO in de provincie Flevoland wijst er in haar reactie (zie bijlage 4, reactie 12) op dat in het begin van de berging nog geen sprake is van een zichzelf isolerende laag. Aangegeven wordt dat dit aspect samen met de kans op verhoogde kwel een situatie kan opleveren waarbij in de beginperiode een verhoogde emissie kan optreden van verontreinigingen vanuit het depot. Verzocht wordt om deze situatie nader te onderzoeken. Tijdens het consolidatieproces treedt wateroverspanning op in de vers gestorte sliblaag waardoor de kortsluiting tussen oppervlaktewater en het watervoerend pakket vanaf dat moment niet meer relevant is. Zie eveneens de opmerkingen ten aanzien van dit aspect gemaakt door de Regionaal Inspecteur Milieuhygiëne en de Stichting Natuur en Milieu (inspraakreacties nr. 4 en 5, bijlage 4).
- 7 Zie tabel 3.6, rapport: Verspreiding van verontreinigingen naar het grondwater voor slibdepots in het Ketelmeergebied; variant berekeningen voor de voorkeurlocatie Epb. Waterloopkundig laboratorium, januari 1994. T1063.

3. TOETSING OP ONDERDELEN

Meest milieuvriendelijke alternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) is matig onderbouwd. Voor wat betreft emissies vanuit het depot naar de omgeving geldt de voorkeursvariant niet als mma. Daarnaast komt in de analyse met gewichtenset "meest milieuvriendelijk" (tabel 8, pagina 29) de eilandvariant noordelijk van de voorkeurslocatie beter naar voren dan de voorkeursvariant. Op pagina 68 wordt aangegeven dat als natuur en landschap en functies worden meegenomen de voorkeursvariant weer is te prefereren boven de verschoven variant. Tevens is op pagina 68 van het MER deel 2 aangegeven dat het mma gelijk is aan de voorkeursvariant, voorzien van een diffusievertragende laag op bodem en taluds. Eerder in het MER is aangegeven dat het aanbrengen van een isolerende laag bij de voorkeursvariant, een relatief hoge faalkans kent. Uit recent onderzoek van de Bouwdienst Rijkswaterstaat^{8]} kan worden afgeleid dat het aanbrengen van zo'n diffusievertragende laag op deze diepte tot de mogelijkheden behoort. Verder onderzoek, vooral met het oog op de uitvoerbaarheid en de daarmee gepaard gaande onzekerheden (faalkansen), verdient de aandacht. Met dit alternatief zou beter tegemoet worden gekomen aan de eisen die zijn geformuleerd in eerder genoemd beleidsstandpunt^{9]}.

In het mma had aandacht kunnen worden besteed aan de aspecten horizontale compartimentering en verwerking van slib. De Commissie geeft bevoegd gezag in overweging bovengenoemde aspecten bij haar beslissing te betrekken.

Rendement sanering

Op pagina 63 van het MER deel 2 wordt gevisualiseerd wat de milieuwinst is van het bergen van de sanerings- en onderhoudsspecie in een depot ten opzichte van het niet saneren. De Commissie vraagt zich af in hoeverre deze beeldvorming juist is. De concentratieplek die zich in het Ketelmeer bevindt in de figuur "verspreiding uit ongesaneerde Ketelmeerbodem" en concentraties daar waar kwel optreedt, zijn het gevolg van de aanwezigheid van verontreinigde specie in de in het Ketelmeer aanwezige putten. Uit het saneringsprogramma blijkt dat deze putten niet worden gesaneerd^{10]}. De verspreiding vanuit deze putten zal blijven plaatsvinden, ook al wordt de overige saneringsspecie in depot gebracht. Het milieurendement zal mogelijk geringer zijn dan de beide figuren aangeven.

-
- 8 Effectiviteit van isolatietechnieken, Bouwdienst Rijkswaterstaat, notitienummer 52, 1994.
Resultaten Isolatie-onderzoek, Bouwdienst Rijkswaterstaat, notitienummer 53, 1994.
Resultaten van de tweede fase, Projectgroep Speciedepots, Werkgroep Referentie Ontwerp, Bouwdienst Rijkswaterstaat, 1993.
- 9 Zie eveneens wat hiervan wordt opgemerkt in inspraakreacties nr. 4 en 5, bijlage 4.
- 10 Saneringsprogramma waterbodem Rijkswateren 1993 - 2010; Tweede Kamer, vergaderjaar 1993 - 1994, 23043, nr. 3. "... zal ik de sanering van deze putten op de "lage-urgentie lijst" van het saneringsprogramma waterbodem rijkswateren plaatsen. Na voltooiing van de sanering van de rest van het Ketelmeer kan dan een nieuwe afweging plaatsvinden."

Monitoring

Zowel in het richtlijnenadvies als in het toetsingsadvies over het MER deel I worden vragen gesteld met betrekking tot een op te richten monitoringsysteem. In het MER wordt aangegeven dat dit aspect moet worden geregeld in de vergunning. De Commissie beveelt bevoegd gezag aan om naast de aspecten genoemd in werkstap 4, hoofdstuk 6, onder andere aandacht te besteden aan:

- het monitoren van grondwaterstromingen op basis van de meting van grondwaterstanden;
- het uitvoeren van een nulmeting voorafgaand aan de vulfase;
- het afstemmen van de monitoringfrequentie op de niet-stationaire consolidatieflux;
- het aangeven van bemonsteringsdiepten in relatie tot de niet-homogene bodemopbouw en de responstijden;
- het ontwikkelen van een toetsingskader waarmee de resultaten kunnen worden vergeleken en een aanduiding van de handelingen die moeten worden verricht indien de resultaten van dit kader afwijken.

Het monitoringprogramma dient als onderdeel van de nazorg te worden opgesteld en maakt onderdeel uit van de evaluatie-achteraf bij m.e.r.

Rendement zuiveringsinstallatie

In het MER wordt aangegeven dat zonodig een zuiveringsinstallatie zal worden geplaatst voor de behandeling van het retourwater (pagina 71). Uit het MER was al naar voren gekomen dat de overloop niet voldoet aan de streefwaarden. De Commissie vindt het belangrijk dat voorafgaand aan het opstellen van de vergunningvoorschriften inzicht bestaat in het zuiveringsrendement en de hiermee gepaard gaande kosten. Daarnaast is het van belang dat de samenstelling van de overloop wordt gemonitord. Ook dit kan worden opgenomen als onderwerp in het programma voor de evaluatie-achteraf bij m.e.r.

Holoceen materiaal voor natuurontwikkeling

In het MER wordt onder de kop "combineerbaarheid" de beschikbaarheid van schoon holoceen materiaal positief gewaardeerd. Of deze waardering terecht is wordt onder andere bepaald door de wensen vanuit het project Natuurontwikkeling IJsselmonding. De wensen vanuit dit project ten aanzien van het volume zand, klei en veen en de fasering van het gebruik van deze materialen, zijn op dit moment nog niet bekend.

In het advies voor richtlijnen voor de opstelling van het MER voor het project natuurontwikkeling IJsselmonding is aangegeven dat klei en veen ongeschikt zijn als toplaag voor ontwikkeling van ondiepe aan de wind blootgestelde waterbodems. Tevens wordt in dit advies aangegeven dat bij natuurontwikkeling in de vorm van een "dynamische delta", waarin onder andere rivier en wind de verdere vorming van de delta sturen, restricties moeten worden gesteld aan de locaties voor het holocene materiaal.

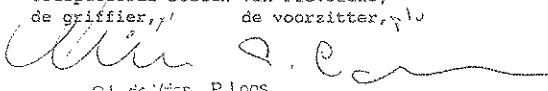
BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies
over het milieu-effectrapport
Baggerspeciebergingslocatie
Ketelmeergebied fase 2

(bijlagen 1 t/m 4)

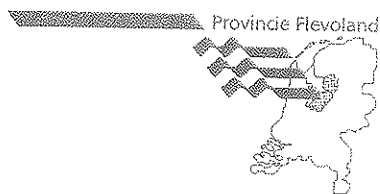
BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 19 januari 1994 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

 [20 JAN. 1994] 09L-84 295-155 CL/60/Kees/Bib	Provincie Flevoland 		
De Commissie voor de Milieu-effectrapportage Postbus 2345 3500 GH UTRECHT	Postbus 55 8200 AE Lelystad Telefoon 03200-72411 Telex 70636 Fax 03200-72590		
Datum 19 JAN. 1994	Uw brief	Ons nummer MPV/94.000535/B	Bijlagen 2
Onderwerp Advies MER baggerspeciedepot Ketelmeer			
Geachte commissie,			
<p>Op 2 december 1993 zonden wij u, overeenkomstig artikel 7.20, eerste lid, van de Wet milieubeheer, een exemplaar van het MER voor het baggerspeciedepot in het Ketelmeer. Nadat de initiatiefnemer op enkele punten aanvullende informatie heeft verstrekt, is het bevoegd gezag van mening dat het MER en de vergunningaanvragen aan de gestelde eisen voldoen.</p>			
<p>Het milieu-effectrapport zal vanaf 20 januari 1994 ter inzage worden gelegd. Van 20 januari tot en met 18 februari 1994 kan een ieder schriftelijk opmerkingen maken over de inhoud van het MER. Op donderdag 10 februari 1994 zal om 20.30 uur in het gemeentehuis te Dronten een openbare zitting over het MER worden gehouden. Op 19 januari 1994 zal in de volgende kranten openbaar kennis worden gegeven van de terinzagelegging en de inspraakmogelijkheden: de Staatscourant, Deventer Dagblad, Sallands Dagblad en de huis-aan-huis-bladen Flevopost, De Noordoostpolder, Urkerland, Het Groene Weekblad en Regio IJsselmond. De tekst van de advertentie is ter informatie bijgevoegd.</p>			
<p>Wij verzoeken u, overeenkomstig artikel 7.26, eerste lid, van de Wet milieubeheer, ons uiterlijk 25 maart 1994 te adviseren over de inhoud van het MER. Wij zenden u hierbij vijf exemplaren van het MER, waarin de door het bevoegd gezag gevraagde aanvullingen zijn opgenomen.</p>			
Hoogachtend,			
Gedeputeerde Staten van Flevoland, de griffier, de voorzitter,			
 C.L. de Vries P. Loos			
Inlichtingen bij H. Koning	Doorkiesnummer 03200 - 72488	Bezoekadres Vriesronddreef 1 Lelystad	
VERZONDEN 19 JAN. 1994			

BIJLAGE 2

Openbare kennisgeving in Staatscourant nr. 13 d.d. 19 januari 1994

Kennisgeving milieu-effectrapport baggerspeciedepot Ketelmeer

Milieu-effectrapport en vergunningaanvragen

Gedeputeerde Staten van Flevoland, Gedeputeerde Staten van Overijssel en de Minister van Verkeer en Waterstaat, samen het bevoegd gezag, maken ingevolge artikel 7.20, derde lid, van de Wet milieubeheer het volgende bekend. De directie Flevoland van de Rijkswaterstaat, de initiatiefnemer, heeft het voornemen om centraal gelegen in het Ketelmeer een depot aan te leggen voor de berging van 20 miljoen m³ verontreinigde baggerspecie. De baggerspecie is voornamelijk afkomstig uit de sanering van de bodem van het Ketelmeer zelf en daarnaast uit andere wateren in het beheersgebied van de directie Flevoland, de provincie Flevoland en de provincie Overijssel. Het depot krijgt een buitendiameter van ca. 1100 meter, een diepte van 40 meter minus N.A.P. en een hoogte van 10 meter plus N.A.P. De initiatiefnemer heeft op 29 november 1993 bij het bevoegd gezag de voor de aanleg van het depot vereiste vergunningen aangevraagd, te weten: vergunningen krachtens de Wet milieubeheer, de Wet verontreiniging oppervlaktewateren en de Ontgrondingenwet en een concessie krachtens de Wet van 1904 omtrent het ondernemen van droogmakerijen en indijkingen. Bij de vergunningaanvragen is een projectnota/milieu-effectrapport (MER) gevoegd, dat uit twee delen bestaat. In het eerste deel zijn de milieugevolgen van verschillende depotvarianten en lokaties beschreven en is een voorkeur uitgesproken voor een depot op een centrale plaats in het Ketelmeer. Het tweede deel omvat een technische uitwerking van het depot op de gekozen lokatie, mede op basis van de milieugevolgen.

Terinzageligging

Het bevoegd gezag is van mening dat het milieu-effectrapport en de vergunningaanvragen voldoen aan de gestelde eisen. Het milieu-effectrapport ligt vanaf 20 januari 1994 op werkdagen tijdens kantooruren voor een ieder ter inzage op de volgende plaatsen:

1. in het provinciehuis van Flevoland, Visarenddreef 1, te Lelystad;
2. in het provinciehuis van Overijssel, Luitenbergstraat 2, te Zwolle;
3. in de bibliotheek van de directie Flevoland van de Rijkswaterstaat, Zuiderwagenplein 2, te Lelystad;
4. in het gemeentehuis van Dronten, de Rede 1, te Dronten.

Indien u het milieu-effectrapport buiten kantooruren wilt inzien, kunt u telefonisch een afspraak maken (03200-72547).

Ter informatie zijn tevens ter inzage gelegd de vergunningaanvragen, de door het bevoegd gezag gegeven richtlijnen met betrekking tot de inhoud van het MER en de bij de voorbereiding van die richtlijnen ontvangen inspraakreacties en adviezen.

Inspraak

Ingevolge artikel 7.23, eerste lid, van de Wet milieubeheer heeft een ieder de gelegenheid schriftelijke opmerkingen te maken over de inhoud van het MER. Deze opmerkingen moeten uiterlijk op 18 februari 1994 worden toegezonden aan Gedeputeerde Staten van Flevoland, Postbus 55, 8200 AB Lelystad. Indien u daarom verzoekt, worden uw persoonlijke gegevens niet bekendgemaakt.

Op 1 februari 1994, om 20.00 uur, is er in het gemeentehuis van Dronten een voorlichtingsavond, georganiseerd door de directie Flevoland van de Rijkswaterstaat.

Op 10 februari 1994, om 19.00 uur, houdt de gemeente Dronten in het gemeentehuis van Dronten een voorlichtingsavond over een voor de aanleg van het depot noodzakelijke wijziging van het bestemmingsplan.

Aansluitend, om 20.30 uur, houdt het bevoegd gezag op dezelfde avond een openbare zitting over het MER, eveneens in het gemeentehuis van Dronten.

Meer informatie

De startnotitie en de delen 1 en 2 van het MER kunnen tegen vergoeding van f 7,- (incl. verzendkosten) per deel worden besteld bij de directie Flevoland van de Rijkswaterstaat, Postbus 600, 8200 AP Lelystad. De uitgebreide achtergrondstudies bij de delen 1 en 2 zijn op hetzelfde adres verkrijgbaar voor f 65,- (incl. verzendkosten) per deel. Voor meer informatie kunt u bellen met de provincie Flevoland, dhr. J. B. Broertjes, telefoon 03200-72411, of met de directie Flevoland van de Rijkswaterstaat, dhr. J. Driebergen, 03200-97485.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Rijkswaterstaat, directie Flevoland

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van de provincie Flevoland (coördinerend bevoegd gezag), Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel, de Minister van Verkeer en Waterstaat

Besluit: vergunningverlening ingevolge de Wet milieubeheer (Wm, voorheen Afvalstoffenwet en Wet chemische afvalstoffen), de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo), de Wet van 1904 (concessiewet) en de Ontgrondingenwet

Categorie Besluit m.e.r.: 13, 16.1, 18.2, 19.2

Activiteit: De initiatiefnemer heeft het voornemen om een grootschalige bergingslocatie voor baggerspecie aan te wijzen in het Ketelmeergebied. De verwerkingswijze, de wijze van berging en de beslissing over het wel of niet saneren van de waterbodem van het Ketelmeer, zijn factoren die randvoorwaarden stellen aan de mogelijke bergingslocatie.

Procedurele gegevens:

startnotitie bekendgemaakt: 29 mei 1990

richtlijnenadvies uitgebracht: 24 augustus 1990

richtlijnen vastgesteld: 9 april 1991

MER eerste fase bekendgemaakt: 27 april 1992

toetsingsadvies eerste fase uitgebracht: 29 oktober 1992

MER tweede fase bekendgemaakt: 20 januari 1994

toetsingsadvies tweede fase uitgebracht: 18 maart 1994

Bijzonderheden: Bij de aanvang van de procedure is de ontheffingverlening inzake de Wet chemische afvalstoffen in eerste instantie niet in de besluitvorming meegenomen. De minister van VROM is op advies van de Commissie alsnog bij het opstellen van de richtlijnen betrokken. Als gevolg van de wijziging van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne in de Wet milieubeheer is de ontheffingverlening inzake de Wet chemische afvalstoffen overgegaan naar de provincie.

Bij het opstellen van haar richtlijnenadvies heeft de Commissie zich geconcentreerd op een gefaseerde aanpak waarbij zij drie fasen onderscheid; fase 0 is het kader van randvoorwaarden dat wordt gevormd door het landelijke beleid; fase 1 is een globale afweging van het aantal mogelijke alternatieven; fase 2 is een gedetailleerde uitwerking van de na fase 1 geselecteerde alternatieven.

De Commissie heeft gekozen voor het invoeren van een fase 0 om in ontwikkeling zijnd beleid op het gebied van sanering, inrichting van baggerspeciedepots en ontgrondingen, in de m.e.r. te kunnen volgen.

Bij de toetsing van het MER deel 1 heeft de Commissie gevraagd om een variant op land nader te beschouwen voor de criteria isolatie, controle en beheer en om de kwaliteit van vrijkomend zand bij de afweging te betrekken.

In deel 2 is gedeeltelijk op deze aspecten ingegaan. De Commissie heeft het advies toegespitst op vergelijking van de voorkeursvariant uit het MER deel 2 het in oktober 1993 gepubliceerde beleidsstandpunt "verwijdering baggerspecie".

Samenstelling van de werkgroep:

dr. H. Cohen (voorzitter richtlijnenfase en toetsingsfase 1)

ir. J.H.A. Driessen

ir. P. van Duursen (voorzitter toetsingsfase 2)

ir. W.J. Heijnen

drs. R. Janssen

ir. A. Kiestra

drs. R.G. Mes

Secretaris van de werkgroep: ir. M.P.T.M. de Cleen.

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	940217	Milieugroep Dronten	Dronten	940309
2.	940215	Gemeente Noordoostpolder	Noordoostpolder	940309
3.	940216	Schokkerstrand Beheer B.V.	Rotterdam	940309
4.	940217	Inspectie van de Volksgezondheid voor de Hygiëne van het Milieu voor Noord-Holland en Flevoland	Haarlem	940309
5.	940218	Stichting Natuur en Milieu mede namens Vereniging tot Behoud van het IJsselmeer, Vereniging Milieufederatie Flevoland, Stichting Nederland Gifvrij	Utrecht	940309
6.	940215	Agrarische Federatie Dronten	Dronten	940309
7.	940218	VerTech Treatment Systems	Baarn	940309
8.	940217	Waterschap van de Berkel	Lochem	940309
9.	940214	R. Salomons	Dronten	940309
10.	940215	Gemeente Kampen	Kampen	940309
11.	940216	J.J. Schager	Zwartsluis	940309
12.	940119	Directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie in de provincie Flevoland	Lelystad	940309
13.	940216	Landbouwschap Gewestelijke Raad voor Flevoland	Emmeloord	940309
14.	940216	Landbouwbureau Wiersum	Dronten	940309
15.	940210	Verslag van de hoorzitting	Dronten	940309
16.	940201	Verslag van de voorlichtingsavond	Dronten	940314